

RICHTLIJN 2003/89/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**van 10 november 2003****tot wijziging van Richtlijn 2000/13/EG met betrekking tot de vermelding van de ingrediënten van levensmiddelen****(Voor de EER relevante tekst)**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽³⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Om een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van consumenten te bereiken en hun recht op voorlichting te waarborgen, moet ervoor worden gezorgd dat consumenten de nodige inlichtingen krijgen over levensmiddelen, onder meer door het vermelden van alle ingrediënten op de etikettering.
- (2) Krachtens artikel 6 van Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen, alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame ⁽⁴⁾, behoeven bepaalde ingrediënten niet in de lijst van ingrediënten te worden vermeld.
- (3) Wanneer sommige ingrediënten of andere stoffen bij de vervaardiging van levensmiddelen worden gebruikt en hierin nog aanwezig zijn, veroorzaken zij allergieën of intoleranties bij de consumenten, en sommige van deze allergieën of intoleranties vormen een gevaar voor de gezondheid van de mensen die eraan lijden.
- (4) Het Wetenschappelijk Comité voor de menselijke voeding, ingesteld bij artikel 1 van Besluit 97/579/EG van de Commissie ⁽⁵⁾ heeft verklaard dat voedselallergieën een weerslag hebben op het leven van vele mensen, doordat zij ziekten veroorzaken waarvan sommige goedaardig en andere potentieel dodelijk zijn.

(5) Het genoemde comité heeft erkend dat koemelk, vruchten, peulvruchten (met name aardnoten en soja), eieren, schaaldieren, noten, vis, groenten (selderij en andere schermbloemigen), tarwe en andere granen tot de meest voorkomende voedselallergenen behoren.

(6) De meest voorkomende voedselallergenen komen in een groot aantal bereide levensmiddelen voor.

(7) Het genoemde comité heeft ook geconstateerd dat levensmiddelenadditieven ongewenste effecten kunnen hebben en niet gemakkelijk vermeden kunnen worden, omdat zij niet altijd op het etiket worden vermeld.

(8) Additieven, technologische hulpstoffen en andere stoffen met een allergene werking die onder artikel 6, lid 4, onder a), van Richtlijn 2000/13/EG vallen, moeten aan etiketteringsvoorschriften onderworpen worden, zodat consumenten die aan een voedselallergie lijden de juiste informatie krijgen.

(9) Hoewel de etikettering, die voor alle consumenten bedoeld is, niet als het enige voorlichtingsmiddel mag worden beschouwd en de rol van de medische wereld niet kan overnemen, moeten consumenten die aan allergieën of intoleranties lijden, zoveel mogelijk worden geholpen door hun een meer volledige voorlichting van de samenstelling van producten te verschaffen.

(10) Op de lijst van stoffen met een allergene werking moeten de levensmiddelen, ingrediënten en andere stoffen vermeld worden waarvan erkend is dat zij overgevoeligheid veroorzaken.

(11) Om alle consumenten beter in te lichten en de gezondheid van sommigen onder hen te beschermen, moeten alle ingrediënten en andere stoffen die in een levensmiddel aanwezig zijn, in de lijst van ingrediënten worden vermeld. Bij alcoholhoudende dranken moeten alle ingrediënten met een allergene werking die in de betrokken drank aanwezig zijn, op het etiket worden vermeld.

(12) Om rekening te houden met de technische beperkingen bij de vervaardiging van levensmiddelen moet meer flexibiliteit worden toegestaan voor de vermelding van ingrediënten en andere stoffen die in zeer kleine hoeveelheden worden gebruikt.

⁽¹⁾ PB C 332 E van 27.11.2001, blz. 257, en PB C 331 E van 31.12.2002, blz. 188.

⁽²⁾ PB C 80 van 3.4.2002, blz. 35.

⁽³⁾ Advies van het Europees Parlement van 11 juni 2002 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad), gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 20 februari 2003 (PB C 102 E van 29.4.2003, blz. 16), standpunt van het Europees Parlement van 2 juli 2003 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 22 september 2003.

⁽⁴⁾ PB L 109 van 6.5.2000, blz. 29. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2001/101/EG van de Commissie (PB L 310 van 28.11.2001, blz. 19).

⁽⁵⁾ PB L 237 van 28.8.1997, blz. 18. Besluit laatstelijk gewijzigd bij Besluit 2000/443/EG (PB L 179 van 18.7.2000, blz. 13).

- (13) Om gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de wetenschappelijke kennis en met de vooruitgang inzake de technologische mogelijkheden om de allergene werking uit ingrediënten en andere stoffen te verwijderen en om de consument tegen nieuwe voedingsallergenen te beschermen en onnodige verplichtingen inzake etikettering te vermijden, moet de lijst van ingrediënten snel kunnen worden herzien, zo nodig door sommige ingrediënten of stoffen toe te voegen of te schrappen. De herziening moet gebaseerd zijn op wetenschappelijke criteria die door de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid — ingesteld bij Verordening (EG) nr. 178/2002⁽¹⁾ — vastgesteld zijn en geschieden in de vorm van technische uitvoeringsmaatregelen, waarvan de vaststelling aan de Commissie moet worden toevertrouwd om de procedure eenvoudiger en sneller te laten verlopen. Voorzover nodig dient de Commissie tevens technische richtsnoeren op te stellen voor de interpretatie van bijlage III bis van Richtlijn 2000/13/EG.
- (14) Richtlijn 2000/13/EG dient derhalve dienovereenkomstig te worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 2000/13/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door het volgende:

„1. De lijst van ingrediënten dient te worden vermeld overeenkomstig het bepaalde in dit artikel en in de bijlagen I, II, III en III bis.”;

b) het volgende lid wordt ingevoegd:

„(3a) Onverminderd de op grond van lid 3 vast te stellen voorschriften, moeten alle in bijlage III bis vermelde en in lid 4, onder a), omschreven ingrediënten in een drank als bedoeld in lid 3, op het etiket worden vermeld. Op de vermelding staat „bevat”, gevolgd door de naam van het (de) desbetreffende ingrediënt(en). Er is echter geen vermelding nodig wanneer het ingrediënt reeds onder de eigen naam wordt vermeld in de lijst van ingrediënten of in de benaming waaronder de drank wordt verkocht.

Zo nodig kunnen volgens de onderstaande procedures gedetailleerde bepalingen voor de presentatie van de in de eerste alinea bedoelde vermelding worden vastgesteld:

- a) voor de in artikel 1, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1493/1999 van de Raad van 17 mei 1999 houdende een gemeenschappelijke ordening der wijnmarkt^(*) bedoelde producten, de in artikel 75 van die verordening bedoelde procedure;

- b) voor de in artikel 2, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad van 10 juni 1991 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gearomatiseerde wijnen, gearomatiseerde dranken op basis van wijn en gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten^(**) bedoelde producten, de in artikel 13 van die verordening bedoelde procedure;
- c) voor de in artikel 1, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 1576/89 van de Raad van 29 mei 1989 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gedistilleerde dranken^(***) bedoelde producten, de in artikel 14 van die verordening bedoelde procedure;
- d) voor andere producten, de in artikel 20, lid 2, van deze richtlijn bedoelde procedure.

(*) PB L 179 van 14.7.1999, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1795/2003 van de Commissie (PB L 262 van 14.10.2003, blz. 13).

(**) PB L 149 van 14.6.1991, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2061/96 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 277 van 30.10.1996, blz. 1).

(***) PB L 160 van 12.6.1989, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 3378/94 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 366 van 31.12.1994, blz. 1)."

c) in lid 4, onder c), wordt het volgende punt ingevoegd:

„iv) stoffen die geen additieven zijn, maar die op dezelfde wijze en voor hetzelfde doel als technologische hulpstoffen worden gebruikt en, zelfs in gewijzigde vorm, nog in het eindproduct aanwezig zijn.”;

d) lid 5, tweede alinea, wordt als volgt gewijzigd:

i) het vierde streepje wordt vervangen door:

„— wanneer vruchten, groenten of paddestoelen, waarvan geen enkele aanmerkelijk in gewicht overheerst en die worden gebruikt in verhoudingen die waarschijnlijk wisselen, in een mengsel als ingrediënten in een levensmiddel worden gebruikt, kunnen deze in de lijst van de ingrediënten worden opgenomen onder de benaming „vruchten”, „groenten” of „paddestoelen”, gevolgd door de woorden „in wisselende verhoudingen”, onmiddellijk gevolgd door de opsomming van de aanwezige vruchten, groenten of paddestoelen; in dergelijke gevallen wordt het mengsel overeenkomstig de eerste alinea volgens het gewicht van het geheel van de aanwezige vruchten, groenten of paddestoelen in de ingrediëntenlijst vermeld;”

ii) de volgende streepjes worden toegevoegd:

„— ingrediënten die minder dan 2 % van het eindproduct uitmaken, mogen in een andere volgorde worden opgesomd, na de andere ingrediënten;

(1) PB L 31 van 1.2.2002, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1642/2003 (PB L 245 van 29.9.2003, blz. 4).

— wanneer soortgelijke of onderling verwisselbare ingrediënten voor de vervaardiging of bereiding van een levensmiddel kunnen worden gebruikt zonder de samenstelling of gepercipeerde waarde ervan te wijzigen, en mits deze minder dan 2 % van het eindproduct uitmaken, mogen deze in de lijst van de ingrediënten worden opgenomen met de vermelding „bevat ... en/of ...” in het geval waarin ten minste één van ten hoogste twee ingrediënten in het eindproduct aanwezig is. Deze bepaling is niet van toepassing op additieven noch op de in bijlage III bis genoemde ingrediënten.”;

e) lid 8, tweede alinea, wordt vervangen door:

„De lijst van ingrediënten van het samengestelde ingrediënt behoeft niet te worden vermeld:

- a) indien de samenstelling van het samengestelde ingrediënt door de geldende communautaire voorschriften is vastgesteld en mits het samengestelde ingrediënt minder dan 2 % van het eindproduct uitmaakt; deze bepaling is echter niet van toepassing op additieven, behoudens lid 4, onder c);
- b) voor uit mengsels van kruiden en/of aromatische planten samengestelde ingrediënten die minder dan 2 % van het eindproduct uitmaken, met uitzondering van de additieven, behoudens lid 4, onder c);
- c) indien het samengestelde ingrediënt een levensmiddel is waarvoor een lijst van ingrediënten door de communautaire voorschriften niet wordt vereist.”;

f) de volgende leden worden toegevoegd:

„10. Onverminderd lid 2, lid 6, tweede alinea, en lid 8, tweede alinea, moeten alle ingrediënten die gebruikt worden bij de vervaardiging van een levensmiddel en die, zelfs in gewijzigde vorm, nog in het eindproduct aanwezig zijn en die in bijlage III bis vermeld worden of die afkomstig zijn van een in bijlage III bis opgenomen ingrediënt, op het etiket worden vermeld met een duidelijke verwijzing naar de naam van dat ingrediënt.

De in de eerste alinea bedoelde vermelding is niet vereist wanneer de verkoopbenaming van het levensmiddel duidelijk naar het betrokken ingrediënt verwijst.

Onverminderd het bepaalde in lid 4, onder c), ii), iii) en iv), worden alle stoffen die gebruikt worden bij de vervaardiging van een levensmiddel en die, zelfs in gewijzigde vorm, nog in het eindproduct aanwezig zijn en die afkomstig zijn van in bijlage III bis opgenomen ingrediënten, aangemerkt als ingrediënten en worden zij op het etiket vermeld met een duidelijke verwijzing naar de naam van het ingrediënt waarvan de stoffen afkomstig zijn.

11. De lijst in bijlage III bis wordt systematisch geëvalueerd en, zo nodig, bijgewerkt op basis van de meest recente wetenschappelijke kennis. De eerste evaluatie vindt uiterlijk op 25 november 2005 plaats.

Die bijwerking kan ook betekenen dat ingrediënten waarvan wetenschappelijk is vastgesteld dat zij geen ongewenste effecten kunnen hebben, uit bijlage III bis worden geschrapt. Daartoe kan de Commissie tot 25 augustus 2004 in kennis worden gesteld van lopend onderzoek dat moet leiden tot de vaststelling dat het onwaarschijnlijk is dat ingrediënten of stoffen, die van de ingrediënten in bijlage III bis zijn afgeleid, in bepaalde omstandigheden ongewenste effecten hebben. De Commissie stelt, na raadpleging van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en niet later dan op 25 november 2004, een lijst vast van de ingrediënten of stoffen die dientengevolge tot de definitieve resultaten van het ter kennis gebrachte onderzoek of tot uiterlijk 25 november 2007 niet op bijlage III bis zullen voorkomen.

Onverminderd de tweede alinea kan bijlage III bis worden gewijzigd volgens de procedure van artikel 20, lid 2, nadat advies ingewonnen is bij de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid overeenkomstig artikel 29 van Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en van de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (*).

Indien nodig worden er voor de interpretatie van de lijst in bijlage III bis volgens de procedure van artikel 20, lid 2, technische richtsnoeren opgesteld.

(* PB L 31 van 1.2.2002, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1642/2003 (PB L 245 van 29.9.2003, blz. 4).”

2. In artikel 19, tweede alinea, wordt „Permanent Comité voor levensmiddelen ingesteld bij Besluit 69/414/EEG van de Raad ⁽¹⁾ vervangen door „Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid, ingesteld bij Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad”.
3. Voetnoot „PB L 291 van 29.11.1969, blz. 9” wordt geschrapt.
4. In artikel 20, lid 1, wordt „Permanent Comité voor levensmiddelen” vervangen door „Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid”.
5. In bijlage I worden de vermeldingen „gekonfijte vruchten” en „groenten” alsmede de desbetreffende definities geschrapt.
6. Bijlage III bis, waarvan de tekst in de bijlage bij deze richtlijn is opgenomen, wordt ingevoegd.

Artikel 2

1. De lidstaten doen uiterlijk op 25 november 2004 de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om:

— de verkoop van producten die aan deze richtlijn voldoen, vanaf 25 november 2004 toe te staan,

— producten die niet aan deze richtlijn voldoen, vanaf 25 november 2005 te verbieden; producten die vóór deze datum op de markt zijn gebracht of zijn geëtiketteerd en niet aan deze richtlijn voldoen, mogen echter worden verkocht totdat de voorraden op zijn.

Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst mee van de belangrijkste bepalingen van nationaal recht die zij op het gebied van deze richtlijn vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 10 november 2003.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

P. COX

Voor de Raad

De voorzitter

A. MARZANO

BIJLAGE

„BIJLAGE III bis

In artikel 6, leden 3 bis, 10 en 11 bedoelde ingrediënten

Glutenbevattende granen (d.w.z. tarwe, rogge, gerst, haver, spelt en kamut of de hybride soorten daarvan) en producten op basis van glutenbevattende granen

Schaaldieren en producten op basis van schaaldieren

Eieren en producten op basis van eieren

Vis en producten op basis van vis

Aardnoten en producten op basis van aardnoten

Soja en producten op basis van soja

Melk en producten op basis van melk (inclusief lactose)

Schaalvruchten, d.w.z. amandelen (*Amygdalus communis* L.), hazelnoten (*Corylus avellana*), walnoten (*Juglans regia*), cashewnoten (*Anacardium occidentale*), pecannoten (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), paranoten (*Bertholletia excelsa*), pistachenoten (*Pistacia vera*), macadamianoten (*Macadamia ternifolia*) en producten op basis van schaalvruchten

Selderij en producten op basis van selderij

Mosterd en producten op basis van mosterd

Sesamzaad en producten op basis van sesamzaad

Zwaveldioxide en sulfieten in concentraties van meer dan 10 mg/kg of 10 mg/l uitgedrukt als SO₂.”